

POLITIKA BOJA PROTI PODVODOM

Úvod

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „MV SR“) ako sprostredkovateľský orgán pre Program Slovensko (ďalej len „SO pre PSK“ alebo „SO“) sa zaväzuje zachovávať vysoké právne, etické a morálne štandardy, dodržiavať zásady integrity, objektivity a čestnosti a vďaka spôsobu, akým vykonáva svoju činnosť, chce byť vnímané ako **subjekt, ktorý bojuje proti podvodom a korupcii**. Tento záväzok je spoločný pre všetkých zamestnancov SO.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky má zároveň zavedené „Opatrenie ministra vnútra Slovenskej republiky z 28. augusta 2019 o protikorupčnom programe“, ktoré je platné pre všetky činnosti vykonávané MV SR a predstavuje záruku, že podniká primerané a efektívne kroky na zabránenie korupcii a inej protispoločenskej činnosti.

Cieľom tejto politiky je podporiť kultúru, ktorá odrádza od podvodnej činnosti a uľahčí prevenciu, odhaľovanie podvodov, ako aj tvorbu postupov, ktoré pomôžu pri vyšetrovaní podvodov a súvisiacich trestných činov a ktoré zabezpečia, že sa takéto prípady budú riešiť včas a vhodným, zodpovedným spôsobom.

V rámci jednotlivých procesov poskytovania verejných prostriedkov¹ má SO **zabezpečené externé a interné mechanizmy na oznamovanie podvodov, korupčného správania a konfliktu záujmov**.

Vymedzenie pojmov

Pojem **podvod** sa bežne používa na opísanie širokej škály protiprávných konaní vrátane krádeží, korupcie, sprenevery, podplácania, falšovania, skresľovania, kolúzie, prania špinavých peňazí a zamlčovania dôležitých skutočností. Často sa s ním spája podvodné konanie s cieľom osobného zisku, zisku pre prepojené osoby alebo tretie strany a zároveň strata pre inú stranu - **úmysel je kľúčovým prvkom, ktorý odlišuje podvody od nepodvodného pochybenia**. Podvod nemá iba potenciálny finančný dopad, ale môže poškodiť aj povesť organizácie zodpovednej za efektívne a účinné riadenie finančných prostriedkov. Tento aspekt je mimoriadne dôležitý v prípade organizácií verejnej správy zodpovedných za riadenie fondov Európskej únie (ďalej len „EÚ“).

Korupcia je zneužitie moci alebo postavenia vo vlastný prospech alebo v prospech iných osôb.²

Ku **konfliktu záujmov** dochádza vtedy, keď je ohrozený nestranný a objektívny výkon úradných funkcií z dôvodov, ktoré súvisia s rodinným vzťahom, citovým vzťahom, politickou spriaznenosťou alebo spriaznenosťou na základe štátnej príslušnosti, ekonomickým záujmom alebo akýmkoľvek iným spoločným záujmom, napr. so žiadateľom verejných prostriedkov alebo s ich prijímateľom.

Zodpovednosti

V rámci MV SR ako SO pre PSK bola zodpovednosť za koordináciu riadenia rizík podvodov, za prijímanie a **vybavovanie podnetov** týkajúcich sa podozrení z korupcie a koordináciu procesu vybavovania iných podnetov v rámci pôsobnosti MV SR ako SO pre PSK, delegovaná na **organizačný odbor (sekcia financovania a rozpočtu)**, ktorý nesie zodpovednosť za:

1. zriadenie a vedenie **pracovnej skupiny** pre riadenie rizík podvodov za účelom identifikovania potenciálnych rizík podvodov, minimalizovania pravdepodobnosti ich vzniku a zníženia ich dopadu. Pracovná skupina je zodpovedná najmä za:

¹ § 2 písm. a) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov

² Články 15 až 19 Dohovoru Organizácie Spojených národov proti korupcii (Oznámenie č. 434/2006 Z. z.) (https://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08-50026_E.pdf)

- identifikáciu rizík podvodov, ich analýzu a hodnotenie,
 - definovanie existujúcich kontrolných mechanizmov,
 - navrhovanie opatrení a termínov na ich prijatie,
 - monitorovanie rizík podvodov, prijatých opatrení a ich testovanie a
 - vykonávanie pravidelného vyhodnocovania rizík podvodov v spolupráci s riadiacim orgánom.
2. Vytvorenie účinnej politiky boja proti podvodom a plánu reakciu na podvody,
 3. zaistenie informovanosti zamestnancov o podvodoch a ich odbornej prípravy v spolupráci s Osobným úradom MV SR,
 4. zabezpečenie, aby SO bezodkladne postúpil prípadné vyšetrovanie príslušným vyšetrovacím orgánom.

Zamestnanci MV SR ako SO pre PSK – manažéri jednotlivých procesov sú zodpovední za každodenné riadenie rizík podvodov a akčných plánov³, ako je uvedené v posúdení rizika podvodu, a najmä za:

1. zabezpečenie existencie **primeraného systému vnútornej kontroly** a prijímania nápravných opatrení;
2. sledovanie výskytu indikátorov podvodu (tzv. červených vlajok), ktoré upozorňujú na možné podvodné aktivity a reagovanie na ne⁴,
3. zabezpečenie bezodkladného odovzdania na vyšetrovanie prípadov podvodov príslušným vyšetrovacím orgánom,
4. poskytnutie participácie pri procese vymáhania protiprávne použitých finančných prostriedkov v prípade podvodného konania.

Oznamovanie podvodov

MV SR ako SO pre PSK má zavedený systém oznamovania podvodov a korupčného správania, ktoré je možné nahlásiť na uvedených e-mailových adresách:

- na **nahlasovanie podvodného alebo korupčného správania** slúži e-mailová adresa uis@mvsr.sk;
- na **nahlasovanie potenciálnych rizík podvodov** slúži e-mailová adresa rrp@mirri.gov.sk.

V oblasti podvodov sa oznamovateľ môže v špecifických prípadoch obrátiť aj na nasledovné kontaktné miesta:

- **podávanie oznámení o protispoločenskej činnosti** v zmysle zákona č. 54/2019 Z. z. ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
- **nahlasovanie korupcie cez antikorupčnú linku** zriadenú Úradom vlády SR uvedenú na <https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/antikorupcna-linka/> alebo písomným podaním na e-mailovú adresu: bpk@vlada.gov.sk; na stránke

³ V prípade, ak čisté riziko po zohľadnení opatrení je významné alebo kritické

⁴ Zoznamy všetkých potenciálnych indikátorov podvodu sú uvedené v prílohách Usmernenia o ukazovateľoch podvodu pre Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond a Kohézny fond, dostupný na https://ec.europa.eu/regional_policy/sk/information/publications/cocof-guidance-documents/2009/information-note-on-fraud-indicators-for-erdf-esf-and-cf.

<https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/kam-oznamit-korupciu/> sú uvedené aj ďalšie kontakty, na ktoré je možné nahlásiť podozrenie z korupcie;

- **nahlasovanie podozrení z nezrovnalostí** pri čerpaní finančných prostriedkov EÚ na e-mailovú adresu zriadenú Úradom vlády SR - nezrovnalosti@vlada.gov.sk (potrebné náležitosti zasielaného podnetu sú uvedené na webovom sídle <https://www.olaf.vlada.gov.sk//nahlasovanie-podozreni-z-nezrovnalosti-pri-cerpani-prostriedkov-eu/>);
- **nahlasovanie podozrení z trestných činov** (najmä podozrení z podvodu v zmysle Dohovoru⁵) **alebo inej nezákonnej činnosti**, s dopadom na finančné prostriedky EÚ a SR na e-mailovú adresu: infoirq@minv.sk - Národná protikorupčná jednotka v spolupráci s ONÚ OLAF;
- **nahlasovanie podozrení z podvodov a nezrovnalostí** s dopadom na finančné prostriedky EÚ na OLAF https://fns.olaf.europa.eu/main_sk.htm.

O podozreniach z podvodu alebo korupcie môže ktokoľvek informovať OLAF. Všeobecné pravidlo pri oznamovaní podozrenia z podvodu alebo korupcie je: „Čím včasnejšie a konkrétnejšie informácie sú, tým lepšie“. Zároveň by sa mali predložiť aj všetky dostupné dokumenty na podloženie informácií. OLAF možno kontaktovať vo všetkých úradných jazykoch prostredníctvom rôznych kanálov.

Všeobecné kontaktné údaje (telefónne čísla, poštová adresa, webové formuláre) sú zverejnené na: https://ec.europa.eu/anti-fraud/contacts/general-contacts_sk.

Všetky oznámenia sa budú spracovávať prísne, dôverne a v súlade so zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Zamestnanci MV SR ako SO pre PSK ohlasujúci podozrenia z podvodu sú chránení pred odvetnými opatreniami v zmysle zákona č. 54/2019 Z. z. ochrane oznamovateľov protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Postupy pri identifikovaní podvodného konania

V prípade akéhokoľvek podozrenia, že bol spáchaný trestný čin (napr. subvenčný podvod, poškodzovanie finančných záujmov EÚ, falšovanie a pozmeňovanie verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky v súlade s Trestným zákonom) podľa § 3 ods. 2 Trestného poriadku, sú zamestnanci MV SR ako SO pre PSK povinní túto skutočnosť oznámiť okrem vyššie uvedených adries aj vedúcemu zamestnancovi, ktorý zabezpečí bezodkladné písomné oznámenie tejto skutočnosti orgánom činným v trestnom konaní (napr. Generálna prokuratúra SR, Úrad boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru).

Opatrenia proti podvodom

MV SR ako SO pre PSK zaviedlo primerané opatrenia proti podvodom na základe dôkladného hodnotenia rizík podvodov. Na zisťovanie rizikových operácií používa predovšetkým IT nástroje (napr. ARACHNE) a zabezpečuje, aby si zamestnanci boli vedomí rizík podvodov a zúčastňovali sa odbornej prípravy v oblasti boja proti podvodom. MV SR dôrazne a promptne skúma všetky prípady podozrení z podvodu a prípady skutočných podvodov, aby v prípade potreby zlepšilo

⁵ Dohovor vyhotovený na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Oznámenie č. 703/2004 Z. z.)

system riadenia a kontroly. Hodnotenie rizík podvodu sa vykonáva zväčša na ročnej báze a nástroj pokrýva pravdepodobnosť a dopad špecifických a bežne známych rizík podvodu, ktoré sa dotýkajú kľúčových oblastí ako napr. výber žiadateľov, implementácia a kontrola, platby.

Záver

Podvody sa môžu prejavovať mnohými spôsobmi. MV SR ako SO pre PSK uplatňuje **politiku nulovej tolerancie voči podvodom a korupcii** a má zavedený spoľahlivý systém kontroly, ktorý je navrhnutý tak, aby sa v čo najväčšej možnej miere predchádzalo podvodom a aby sa zabezpečilo ich odhalenie a náprava dôsledkov v prípade, že k nim dôjde.

Túto politiku a všetky príslušné postupy a stratégie podporuje vedenie SO pre PSK, ktoré ju bude aktívne a kontinuálne preskúmať a aktualizovať.